

Išmintis vertingesnė už ginklus. Vienas nusidėjėlis gali daug blogo padaryti. (Mok 9,18)

2010 m. sausis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys Nr. 1 (97)
Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn.

Gerasis Dieve!

Mes Tave mylime, tikime ir garbiname! Tu – mūsų laimės pilnybė. Savo Žodžiu ir Dvasios veikimu Tu priminei mums laiko, erdvės ir amžinybės perspektyvoje mūsų gyvenimo kelionės tikslą. Tu, Dieve, ne tik primeni gyvenimo tikslą, bet kartu duodi tiems, kurie Tavęs prašo, priemones tam tikslui siekti – tikėjimą ir meilę, viltį ir jėgą. Tu, Dieve, davei mums ne vien tikslui siekti priemones, bet kartu ir patį Gelbėtoją – Jėzų Kristų! Tu nuolatos gaivini ir stiprini mus per Šventąją Dvasią! Dėkojame Tau, Viešpatie, už tokią begalinę Tavo meilę bei rūpestį. Be Tavo pagalbos mes esame menki ir silpni žmonės, todėl padėk mums Tavo planus pilniau suvokti ir Tavo valią stropiau vykdyti. Palaimink mūsų širdyse

tai, ką Tavo Dvasia šiandieną mums pasodino. Duok, kad tikėjimo reikaluose nebūtume drungni, kad gilindamiesi į Tavo Žodį kasdieną augtume ir neštume vaisius, kurie pasilieka amžinai Tavo garbei. Mokyk mus netrokšti jokio kito džiaugsmo, kaip Tavo meilės; jokio kito pelno, kaip Tavo malonės dovanų; jokios kitos garbės, kaip Tavo išūnijančios vaikystės.

Savo šventa valia valdyk viso pasaulio vyriausybes, kad jos su dievobaimingu išmanymu darytų visa, kas gera Tavo akivaizdoje.

Ugdyk ir stiprink tarp visų tikinčiųjų ekumeninę bendrystę. Globok ir laimink Bažnyčias, mokyklas ir šeimas; apdovanok jas savo ramybe. Laimink vaikų auklėjimą ir neleisk šeimose mirti

mūsų gimtajai lietuvių kalbai.

Duok, kad kasdienis Šv. Rašto skaitymas ir bendra šeimos malda grįžtų į mūsų namus.

Išlaikyk jaunimui skaisčią širdį, vesk jį tikrojo mokslo keliu. Pastok kelią blogiui ir papiktinimams. Ugdyk mums pareigingumo supratimą bei pagarbą ir meilę vieni kitiems. <...> Pasigailėk alkanų ir skurstančiųjų, kurių tiek daug pasaulyje. Pasigailėk visų pavergtųjų, kurie kenčia dėl laisvės stokos. Padėk visiems ligoniams ir apleistiems. <...> Apšviesk visus savo tėvišku veidu ir duok mums visiems savo ramybę dabar ir per amžių amžius dėl Jėzaus Kristaus, mūsų Išgelbėtojo. Amen.

Čikaga, 1979 03 25
KUN.EUGENIJAUS GERULIO
Malda, atspausdinta „Mūsų sparnuose“ Nr.46, 1979 metai.

XVI a. Lietuvos reformatų teologas ir mąstytojas Andrius Volanas

Šiais metais sukanka 400 metų, kai 1610 metais sausio 6 d. Bijutiškėse, Gardino sritis, mirė žymiausias Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės ev. reformatų teologas, rašytojas, polemistas, Mikalojaus Radvilos Rudojo, karalių Stepono Batoro ir Zigmanto Vazos sekretorius Andrius Volanas.

Andriaus Volano (lot. *Andreas Volanus*, lenk. *Andrzej Wolan*) tiksliai gimimo data nėra žinoma, manoma, kad gimė apie 1531 metus Lwòweko miestelyje Vakarų Lenkijoje, Poznanės vaivadijoje. Jo protėviai buvo kilę iš Silezijos: tėvas vokietis – nekilmingas miestietis, motina – lenkaitė iš bajorų Kvileckių. Gimnaitis iš motinos pusės Jeronimas Kvileckis, paskirtas karalienės Bonos turtų tvarkytoju, pasikvietė jį dirbti Lietuvoje ir rekomendavo kunigaikščiui Mikalojui Radvilai Rudajam kaip sekretorių.

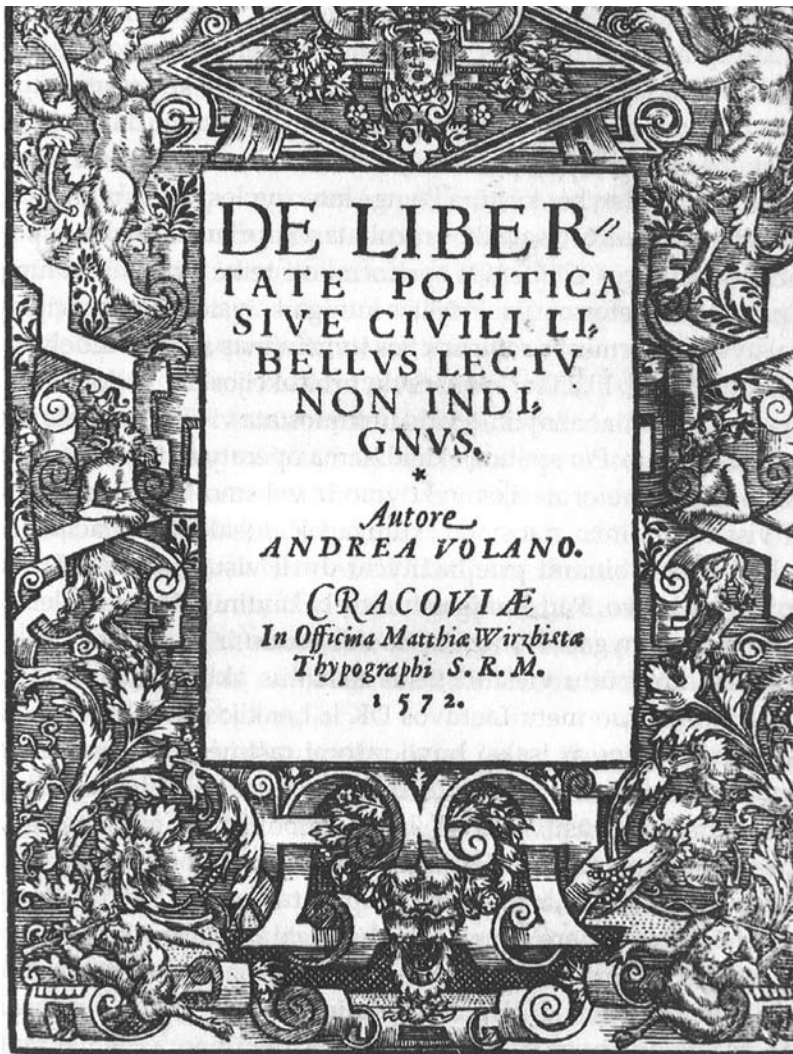
Šiek tiek painokas Volano kilmės klausimas. Pagal Lietuvos Statutą, bajoraitė, ištekėjusi už plebėjo, netekdavo bajorystės. Visgi LDK kunigaikščio Mikalojaus Radvilos Rudojo rūpesčiu 1569 m. vasario 6 d. aktu A. Volanui buvo paliudyta bajorystė, ir jis galėjo naudotis Kvileckių giminės Lapino herbu. Viena jo žmona buvo Sofija Oborskaitė, Radvilos pavaldinio, 1555–1557 m. Biržų pilies vietininko dukra.

A. Volanas buvo gerai išsilavinęs: 1544–1546 metais studijavo

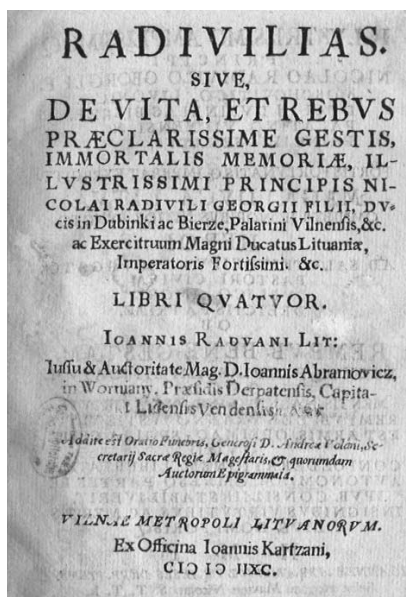
artes liberales Frankfurto prie Oderio universitete ir, su M. Radvilos Rudojo sutikimu, 1550–1553 m. Karaliaučiaus universitete. Nuo 1553 m. jis nuolat gyveno LDK, iš pradžių dirbo kunigaikščio Mikalojaus Radvilos Rudojo dvare, Stepono Batoro valdymo laiku tapo karališkuoju sekretoriumi, vėliau – ir Lietuvos vyriausiojo tribunolo deputatu. M. Radvila Rudasis 1569 m. jį siuntė vietoj savęs atstovauti Liublino seime. Su diplomatinėmis misijomis lankėsi Bendzine (1588), Rygoje (1589) ir Livonijoje (1599).

A. Volanas – viena šviesiausių XVI a. antrosios pusės asmenybių, parašęs apie keturiasdešimt publicistikos, teologijos veikalų, kuriuose reiškė pažangias pažiūras į valstybę, smerkė bajorijos savivalę, siekė geresnių ir palankesnių sąlygų, teisių miestiečiams. Visą gyvenimą darė tai, kas naudinga LDK valstybei: rūpinosi jos vidaus reikalais, gynė Lietuvos valstybingumą. Rašė išimtinai lotynų kalba. Buvo patekęs į Draudžiamų knygų sąrašą, vienas iš dviejų lietuvių, patekusių į *Index librorum prohibitorum*.

Volano plunksnai priklauso daug reformatų tikėjimą gynusių nuo arijonų ar jėzuitų raštų. 1565 m. kartu su Mikalojumi Pacu parašė „Teisingas tikėjimo išpažinimas“ (*Orthodoxa fidei confessio*), kuriame išsamiai aiškino šv. Trejybės dogmos interpretavimo istoriją, Bažnyčios tėvų argumentaciją, Bažnyčios susirinkimų priimtus simbolius, formuluotes, J. Kalvino ir Ph. Melanchtono požiūrį. Tai pagrindinis Lietuvos reformatų Bažnyčios veiklos pradžios tekstas, jame aiškiai nustatytas LDK reformatų Bažnyčios požiūris į šv. Trejybę.

Andriaus Volano knygos „De libertate politica sive civili...“ antraštinis lapas. Krokva, 1572.

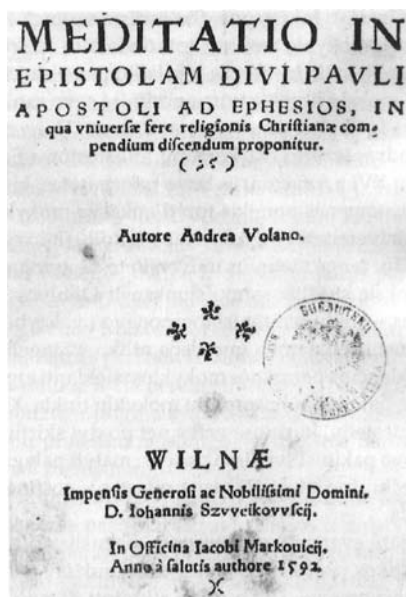

Jono Radvano knyga „Radvilias“ („Radviliada“) antraštinis lapas. Vilnius, 1592

Volanas buvo garsiausias savo laikotarpio polemistas reformatas. Per savo gyvenimą plunksna susirėmė beveik su visais žymiausiais Lietuvoje dirbusiais katalikais-jėzuitais – Vilniaus Kolegijos pamokslininku Petru Skarga, pirmuoju kontroversinės teologijos profesoriumi Vilniuje Emanueliu Vega bei jo mokiniu Andriumi Jurgevičiumi, su juo polemizavusiais Antonio Possevinu, Pranciškumi Turriani ir kt. Taip pat teko atremti ir žymiausių unitorių Simono Budno, Fausto Sozzinio bei Jono Licinijaus Namislovijaus argumentus.

Poleminėje literatūroje nuolat rėmėsi Šventuoju Raštu, kurį gerai išmanė. Parašė veikalą „Meditacija apie dieviškojo apaštalo Pauliaus laišką efeziečiams“ (*Meditatio in epistolam divi Pauli apostoli ad Ephesios...*), išspausdintą J. Morkūno 1592 m. Vilniuje.

Labiausiai A. Volaną išgarsino 1572 metų veikalas „Apie politinę arba pilietinę laisvę“ (*De libertate politica sive civili*), kuriame dėsto ateities gyvenimo vystymosi perspektyvas ir tyrimų modelius bei kalba apie būtinas reformas. Joje jis keičia tuo laiku populiarią požiūrį į visuomenės hierarchiškumą ir luominį susisluoksniavimą. I. Lukšaitė rašo: „Į visuomenę A. Volanas žiūrėjo kaip į individų

Andrius Volano knyga „Meditacija apie dieviškojo apaštalo Pauliaus...“ antraštinis lapas. Vilnius, 1592

bendrija, o ne luomų konstrukcija. Jis pripažino realiai esant žmonių skirstymąsi į luomus, tačiau... keitė luomo sąvokos turinį, teigė, jog priklausomybė luomui atsiranda ne tik gimstant, t.y. paveldėjimo keliu. Ji yra ir individo veiklos, profesijos nustatoma, individai buriasi į luomus pagal visuomenei atliekamą darbą“. Garsiajame veikle Volanas pabrėžė žmogaus laisvę, akcentavo, kad visi individai iš prigimties yra laisvi ir lygūs. O valstybės užduotis tą laisvę ginti. Tai turi būti daroma visų pirma per įstatymus, kurie galioja visiems vienodai – vienodos bausmės visų luomų asmenims, įvykdžiusiems sunkų nusikaltimą, kas tuo metu buvo neįprasta.

Labai vertinga ir svarbi po metų, 1573 m., išspausdinta „Kalba, pasakyta Lenkijos Karalystės ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Senatui“ (*Oratio ad Senatum Regni Poloniae Magnique Ducatus Lituaniae*).

Taip pat spėjama, jog jis yra anoniminio traktato „Pasikalbėjimas lenko su lietuviu“, kuris gina LDK valstybės savarankiškumą, vienas iš autorių.

Parašė laidotuvių kalbą, mirus Mikalojui Radvilai Rudajam (išspausdinta 1588 m. J. Radvano „Radviliadoje“), laiškų Kijevo vyskupui Mikalojui Pacui (1565), Rygos miesto magistratui (1599).

Dalis jo laiškų ir kalbų likę rankraščiuose.

Volano parašytiems veikalams išleisti lėšų skyrė didikai reformatai: Jonas Hlebavičius, Jonas Abramavičius, Mikalojus Manvydas Dorohostaiskis, Andrius Rimša, Jonas Šemeta, Jonas Šveikauskas, Mikalojus Naruševičius, kunigaikščiai Radvilos.

A. Volanas buvo pripažintas oratorius, jo išlikusios gausios kalbos įdomios kaip tekstai retoriniu požiūriu, o Lietuvos pilietinio sąmoningumo samprata humanistinė ir moderni. Jis gyveno audringu karalių tarpuvaldžio, politinių įvykių bei administracinių permainų laikotarpiu – teismų reformų, Liublino unijos, Lietuvos Statuto priėmimo metu. Savo kūrinuose Volanas išryškėjo kaip visuomenės pertvarkos šalininkas. Lietuvą jis laikė savo valstybe, jautėsi LDK piliečiu, jam rūpėjo valstybingumo išlaikymas, pilietinės visuomenės sukūrimas. Jis nužymėjo gaires, koks turėtų būti LDK pilietis, pateikė kriterijus, kaip reformuoti visuomenės sandarą, sukūrė brandaus piliečio ir tvirtos valstybės viziją. A. Volano modernios mintys suformuluotos Europos universitetų, kuriuose studijavo, dvasioje, padiktuotos Lietuvos DK politinio, teisinio bei visuomeninio gyvenimo realijų, rūpesčio dėl Lietuvos piliečių likimo.

Kai Lietuva grimzdo į įvykių liūną, jis dirbo Tėvynei, todėl yra žinomas iki šių dienų, nors gal ne tiek, kiek derėtų.

A. Volano veikaluose išsakytos mintys, iškelti moraliniai principai galėtų būti ir šių dienų politikų etikos matas. Valdžios vyrams privalu būti dorą gyvenimo pavyzdžiu kitiems, aukotis dėl tėvynės ir piliečių reikalų, gyvenime vadovautis išmintimi, teisingumu bei gėrio supratimu, kuris yra Dievo įbrėžtas į žmogaus dvasią.

D. Gudliauskienė

*Pasiremta: Ingė Lukšaitė
„Reformacija Lietuvos Didžiojoje
Kunigaikštystėje ir Mažojoje Lietuvoje“,
Raimonda Ragauskienė
„LDK Kancleris Mikalojus Radvila
Rudasis“*

Advento vakaras... su Marija

Adventas – nuostabus laikotarpis, – susikaupimo, pasiruošimo šventei ir vilties metas, krikščionijos išgyvenamas Išganytojo atėjimui į šį pasaulį paminėti. Kalėdos...

Romos katalikų liturgijoje – tai Įsikūnijimo slėpinys, Dievo Žodžio atėjimas į Mergelės Marijos iščias ir tapimas žmogumi. Šiuo liturginiu laikotarpiu visi krikščionys vieningai ruošiasi švęsti Viešpaties Jėzaus Kristaus gimimą Betliejaus tvartelyje.

Bažnytinė liturgija ragina perskaityti ir apmąstyti didžiuosius pranašiškus ar mesijinius Senojo Testamento tekstus, taip pat ir su Jonu Krikštytoju susijusius žodžius iš Naujojo.

Vilniaus reformatai tokiam prieškalėdiniam apmąstymo vakarui buvo susirinkę trečiosios Advento savaitės viduryje. Ndidelis parapijiečių būrelis skaitė Biblijos tekstus iš Pradžios knygos 3 skyriaus „Nuopuolis ir pikto kilmė“ ir Evangelijos pagal Luką 1 skyriaus „Aprėškimas Marijai“.

Kun. Tomas kvietė pamąstyti apie pirmosios Moters Ievos ir mergelės Marijos analogijas žmonijos istorijoje reformatiško tikėjimo šviesoje. Mes, reformatai, negarbiname ir nepripažįstame jos kulto, tačiau gerbiame ją kaip Dievo, įsikūnijusio žmoguje, Motiną. Taip, evangelikai mergelę Mariją gerbia kaip ir kitus senųjų amžių pranašus, tikėjimo Tėvus Mozę ar Abraomą.

Marija tapo Jėzaus motina, nes patikėjo Dievo Žodžiu, – taip pat kaip Mozė, vykdydamas Jahvės skirtą užduotį, – susiremti su galingu ir nuožmiu Egipto faraonu ir išgelbėti savo tautą iš vergovės. Marija pasiklovė Dievu, kaip Abraomas, pakėlęs ranką prieš brangiausią žmogų žemėje – sūnų (taip Visagalis tikrino jo tikėjimą ir lemtingu momentu sustabdė savo tarno ranką) ar Viešpaties paliepimu iškeliaavęs su visa gimine ir turtu į lemtingą Nežinią.

Pasaulio išganyto istorija prasideda tikėjimu ir pasitikėjimu Dievu. Skirtingai nuo virtinės

gamtos dievų ir deivių, Jahvė, istorijos Viešpats, pirmas praneškino žmogų. Žmogus atsiliepė į tai Tikėjimu.

Taip ir Marija, patikėjusi Viešpaties Žodžiu, tapo Dievo Motina. Sužadėtinis Juozapas, priėmęs į širdį Dievo pasiuntinio – angelo žodžius, priėmė Mariją ir kartu su ja išgyveno jiems skirtus išbandymus. Tikėjimo vedini jie tapo Šventąja šeima.

Perskaityti tekstai ir kunigo Tomo homilija paruošė mus britų filmo „Kristaus gimimo istorija“ (rež. Catherine Hardwicke) peržiūrai.

Geras filmas. Teisingas ir vaizdingas. Teisingas, nes pamatėme labai žmogišką, paprastą kaimietukę – mergelę Mariją, kurią dar visai jaunutę užgriuvo nežmoniškos atsakomybės našta – išnešioti Dievo kūdikį!.. Be to dar ir kęsti aplinkinių apkalbas, ižeidžiančius žvilgsnius ir net, tiesa, nelabai ilgai,

Kun.T.Šernas ir M.Jukonis

– sužadėtinio nesupratingumą.

Kiti Biblijos studijų užsiėmimai pratęs Marijos temą ir jos vietą reformatų išpažinime. Tikimės, kad susirinks ir daugiau parapijiečių, prisijungs choristai, ir Biblijos studijų vakarus galėsime pajavairinti tam derančiomis giesmėmis, padraugauti prie arbatos ar kavos puodelio, paragauti šeiminių naminių kepinų...

Dalia Gudliauskienė

Vakaro dalyviai

Choras „Giesmė“ Tikėjimo žodžio bažnyčios Kalėdiniame giesmių vakare

Prof. habil. dr. Dainora Pociūtė

2009 m. gruodžio 19 d. Vilniaus bažnyčioje „Tikėjimo žodis“ (Pilaitėje) vyko jau tradicija tampantis Kalėdinių giesmių vakaras, kuriame dalyvavo keturių krikščioniškų konfesijų – armėnų, evangelikų reformatų, Romos katalikų ir bendrijos Tikėjimo žodis – bažnyčių muzikiniai kolektyvai ir solistai.

Vakaras prasidėjo paskaita apie Lietuvos evangelikų giesmių ištakas ir raidą nuo XVI a. vidurio iki šių dienų Didžiojoje ir Mažojoje Lietuvoje. Ją perskaitė Vilniaus

Vilniaus reformatų choras „Giesmė“

universiteto Lietuvių literatūros katedros vedėja prof. habil. dr. Dainora Pociūtė, o jos išsamų pasakojimą įrėmimo senosios protestantų giesmės, atliekamos Vilniaus ev. reformatų choro „Giesmė“ (vad. Janina Pamarnackienė). Choras pagiedojo M. Mažvydo „Gyvenimą tas turės“, M. Liuterio „Šventa

Dvasia musump ateik“ ir Genio harmonizuotą lietuvininkų giesmę „Bernelis gimė“.

Tūkstantmečiu senesnes armėnų (Armėnijoje krikščionybę įvedė 301 metais karalius Tiridatas) giesmes „Begalinis tavo gailestingumas“ (IV a.), „Įstabusis slėpinys“ (XII a.), „Faraonas su savo vežimais“ (VIII a.) atliko solistė Justina Arutiunian, jai akompanavo Jūratė Landsbergytė. Senąsias giesmes keitė šiuolaikiniai „Sounds in G“ grupės (vad. Kristina Žaldokaitė) atliekami spiričiueliai ir gospelai, o pagrindiniu vakaro akcentu tapo Bažnyčios šeiminių – choro „Maranata“ (vad. Edita Tamoševičienė) - koncertas, kuriuo 9- tus metus skaičiuojantis kolektyvas pristatė savo naująją kompaktinę plokštelę „Dangaus paliesti“, įrašytą kartu su Arūno Baužio vadovaujama instrumentine grupe.

Bažnyčios Tikėjimo Žodis choras „Maranata“

D. Gudliauskienė
Pasinaudota straipsniu iš www.choras.lt

Senosios Armėnijos krikščionybės sudėtinga istorinė patirtis ir dabartis

Armėnija geografiškai priklauso Artimųjų Rytų regionui, su kuriuo susieta visa Biblijos istorija. Šioje šalyje krikščionybė pradėta skelbti jau apaštalu laikais. Pasak tradicijos, pirmieji Kristaus skelbėjai Armėnijoje buvo šventieji apaštalai Baltramiejus ir Tadas. Armėnai pagrįstai didžiuojasi, kad krikščionių tikėjimas jų šalyje įsigalėjo netgi anksčiau nei Romoje. Armėnijos pavertimo krikščionišku kraštu nuopelnas priskiriamas šv. Grigaliui Švietėjui (240-336). Šis armėnų krikščionių labiausiai garbinamas šventasis III amžiaus pabaigoje tarnavo armėnų karaliaus Tiridato III dvare ir dėl savo apaštalavimo pateko į valdovo nemalonę, buvo žiauriai kankintas bei įkalintas. Tačiau, kaip teigia tradicija, Grigalius sugebėjo išmelsti Dievą, kad būtų stebuklingai pagydytas valdovas. Tada Grigalius buvo išleistas iš kalėjimo. Šis atsitikimas taip paveikė karalių Tiridatą, kad jis 301 metais drauge su visa tauta priėmė krikščionybę.

Taip armėnai tapo pirmąja krikščioniška tauta pasaulyje. Galima priminti, kad lietuviai buvo pakrikštyti visu tūkstančiu metų vėliau, paskutiniai Europoje. Krikščionybė suvaidino esminį vaidmenį vystantis armėnų kultūrai, išsaugant tautinį tapatumą nelengvų istorinių išbandymų metais. Štai jau V a. pradžioje, gresiant persų kultūros įsigalėjimui Armėnijoje, vietos krikščionių vienuolis Mes-

ropas Mechtotas sukūrė originalų armėniškąjį raidyną, susidedantį iš 36 raidžių. Naudojant šį naują raidyną, į armėnų kalbą 433 metais buvo išverstas visas Šventasis Raštas. (Lietuvių kalba Šventasis Raštas pirmą kartą buvo išspausdintas tik XVIII amžiuje.) Biblijos išvertimas laikomas tokiu svarbiu Armėnų Bažnyčiai ir nacionalinei kultūrai įvykiu, kad kiekvienais metais liturginiame šios Bažnyčios kalendoriuje spalio 13-oji minima kaip Šventųjų vertėjų diena.

■
Armėnų Apaštalinė Bažnyčia priklauso (drauge su Koptų, Etopų, Sirų bei keletu kitų Bažnyčių) vadinamajai senųjų Rytų Bažnyčių šeimai, kuri atsikilo nuo Visuotinės (Katalikų) Bažnyčios dar V amžiuje po Chalkedono Susirinkimo dėl išryškėjusių kristologinių nesutarimų. Šiuo metu Armėnų Bažnyčiai priklauso apie 7 mln. tikinčiųjų - maždaug 90 proc. visų armėnų, kurių pusė gyvena pačioje Armėnijoje, o kita dalis išsisklaidžiusi po visą pasaulį. Struktūriškai Armėnų Apaštalinė Bažnyčia padalyta į du patriarchatus, arba katolikosatus, - pagrindinį Ečmiadzino (centras yra maždaug už 20 kilometrų nuo Armėnijos sostinės Jerevano) ir Kilikijos, kurio centras dabar įsikūręs netoli Libano sostinės Beiruto.

**Sutrumpintas Mindaugo Buikos
straipsnis iš „XXI amžiaus“
priedo apie pasaulio krikščionis
Nr.4 (4)**

Paskutinis Kalėdų švenčių akordas

Šeštadienį po Trijų Karalių Vilniaus reformatai skubėjo į Pavilni, Jaunųjų gamtininkų stotį. Čia žadėjo, prieš sugrįždamas į Šaltuosius kraštus - Laplandiją, apsilankyti Kalėdų Senelis. Jo laukė ne tik patys mažiausieji, bet ir grupelė jaunuolių (jie ir organizavo susitikimą) bei vyresnieji parapijiečiai – mažųjų mamytės, tėveliai, dėdės ir močiutės. Pakeliui iš Biržų į Ameriką pasibūti su vilniečiais užsuko LER Bažnyčios gen. superint. kun. Rimas Mikalauskas.

Kol Kalėdų Senelis ieškojo kelio per užpustytus, slidžius Pavilnio serpantinus, vaikučiai susipažino su Jaunųjų gamtininkų stotyje gyvenančiais žvėreliais, gyvūnėliais, paukšteliais. Vestibiulio akvariume snaudė keliametrinė gyvatė, kuriai visai nerūpėjo vaikų keliamas šurmulyš. Užtai papūga naudojosi proga pašnekėti su „protingais žmonėmis“, o į suaugusiųjų sveikinimus nereagavo. Daug džiaugsmo patyrė mažieji matydami iš įvairių kraštų atvežtus roplius, vėžlius, įvairiaspalves žuvytes, akių neatitraukė nuo striksinčių po medį voverėčių.

Visiems susirinkus į salę, pasigirdo duslus beldimas, ir į vidų įviro raudonais rūbais pasipuošęs žilabarzdis Senelis su didžiuliu maišu ant pečių. Daug nelaukęs skubėjo

susipažinti su jo laukiančiais vaikais, kvietė į sceną ir visi kartu pradėjo improvizuotą pasirodymą. Mūsų Rokas buvo drąsiausias: grojo dūdele, dainavo ir galėjo vienas išpildyti visą programą. Kad Senelis geriau orientuotųsi, kokie vaikučiai jo susirinkę laukia, snieguolės jam įteikė Gerų darbų sąsiuvinį. Jame Reformatų sekmadieninės mokyklėlės lankytojai buvo surašę savo gerus darbus: kas įrašė, jog padeda močiutei suplauti indus, kas jai akinius atranda, kas gerai mokėsi, neskriaudė mažesniųjų...

Perskaitęs įrašus Kalėdų Senelis kvietė po vieną, uždavinėjo painius klausimus ir pats įsitikino, kad vaikučiai stropiai mokėsi. Nesuklysdami, be pasakinėjimų vaikai atsakė, kieno gimtadienį šventėme, kas pirmieji pasveikino gimusį Jėzų, kokias dovanas Jam atnešė Trys Karaliai, koks elnio, atskraidinuso per pusnis Senelį, vardas, kiek nykštukų turėjo Snieguolė...

Įsitikinęs, kad į Eglutę – susitikimą su Kalėdų Seneliu susirinko verti vaikai, traukė iš maišo dovanėles, kvietė vaikučius, o šie dar kas padėklamavo eilėraščių, kas dainelę sudainavo. Atminimo dovanėles gavo ir Sekmadieninės mokyklėlės vadovai, mokę vaikus krikščioniškų tiesų. Apžiūrėję gautas dovanėles,

pasivaišinę ir kitus pavaišinę saldainiais iš kalėdinių krepšelių, visi šoko ratelius, dainavo. Laikas prabėgo greit, Senelio laukė tolimas kelias ir jis, pasidžiaugęs šauniais vaikais, atsisveikino iki kitų metų. Likusiems organizatoriai priminė, kad jų laukia žvėreliai ir naminiai gyvulėliai atokiau esančiuose tvarteliuose. Jiems iš namų buvome pasiėmę dovanų: kas morkų, kopūstų, obuoliukų, ar nors duonos kriaukšlelę.

Ir vėl iš džiaugsmo krykštė vaikai. Kai kam tai buvo pirmas susipažinimas su tvarte laikomomis ožkytėmis, avytėmis ar gražuole lama. Po voljerą vaikščiojo puošniauodegiai povai, rėkavo nepasotinamos varnos, tarškėjo šokinėdamos po šakas ilgauodegės šarkos.

Vaikams pagailo besiblaškančio po voljerą raišo jūrinio erelio, kurio sparnai vos ne dviejų metrų, ir nežinia kaip patekusio į Gamtininkų stotį pilko vilko...

Besiskirstydami namo vaikai prašė vyresniųjų atvežti juos čia dar kartą, vasarą. Tikimės, kad organizatoriai išgirs mažųjų norus ir vėl mus pakvies į Vilnios krante įsikūrusius gyvulėlių namelius.

Vaikučių vardu – teta Dalija

Premijos laureatai: A. Kuncevičius, R. Jankauskas ir R. Laužikas

Radvilų istorijos tyrėjai gavo premiją

Paskelbti 2009 metų Nacionalinės pažangos premijos laureatai. Mokslo pažangos premiją pelnė Dubingių piliavietėje atrastus kunigaikščių Radvilų palaikus tyrinėję mokslininkai: archeologai A. Kuncevičius ir R. Laužikas, antropologas R. Jankauskas. Tarp

atrastųjų 8 Radvilų palaikų šeši priklauso garsiajai Biržų Dubingių šakai (Radvila Juodasis ir jo žmona Elžbieta Šidlovecka – Nesvyžiaus šakos pradininkai).

„V.r.ž.“inf.

Izraelio archeologai Nazarete rado Jėzaus laikų namo griuvėsius

Izraelio archeologai aptiko Jėzaus laikų namo liekanas Nazareto mieste, kuriame, kaip manoma, Jis praleido didžiąją dalį gyvenimo. Griuvėsiai rasti netoli Viešpa-

ties apreiškimo Mergelei Marijai bazilikos, kuri yra pastatyta ant trijų ankstesnių bažnyčių pamatų. Šioje vietoje tikima, jog arkangelas Gabrielius apreiškė Marijai, kad ji pagimdys Jėzų.

„Šis atradimas ypač svarbus, nes pirmą kartą buvo aptiktas žydų Nazareto kaimo namas, rodantis, koks buvo gyvenimas Jėzaus laikais, – sakoma kasinėjimams vadovaujančios Yardenos Alexandre pranešime, – Mūsų rastas pastatas – mažas ir kuklus. Tikriausiai jis buvo būdingas gyvenamasis būstas to laikotarpio Nazarete“.

Manoma, kad Jėzus didžiąją gyvenimo dalį praleido Izraelio šiaurėje esančiame Nazarete, kuriame gyveno Marija ir jos vyras Juozapas.

„V.r.ž.“inf.

BIRŽŲ ŠVIESUOLIS

Biržų krašto laikraščio „Šiaurės rytai“ skaitytojai balsavo už labiausiai 2009 metais nusipelnčius biržiečius. „Balsavimo metu išsakyti pagarbos ir dėkingumo žodžiai teikia vilties, kad ir sunkmečiu mūsų kraštiečiai išsaugojo svarbiausią vertybę, kurią gražiai ir tiksliai kadaise įvardijo A. de Sent Egziuperi, – tai žmogaus ryšį su žmogumi“, – rašo „Šiaurės rytų“ žurnalistė Rasa Penelienė 2010 sausio 9 d.

„Šiaurės rytų“ organizuotame tradiciniame konkurse biržiečiai savo balsais turėjo galimybę atiduoti pagarbą žmonėms, kurių buvimas mūsų kraštui suteikė ryškesnių spalvų, šviesos, jaukumo ir tikėjimo, kad žvaigždės gali sužibti nebūtinai tik toli ir aukštai.

Per pusantro mėnesio redakcija telefonais, laiškais sulaukė beveik dviejų tūkstančių balsų. Laikraščio skaitytojai balsavo už 45 pretendentes, kurie buvo pasiūlyti į 15 nominacijų.

Garbingas METŲ ŠVIESUOLIO titulas atiteko Biržų evangelikų reformatų bažnyčios kunigui, generaliniam superintendantui RIMUI MIKALAIUSKUI – už sielovados bei kultūrinę veiklą, kuri peržengia Biržų ribas ir reprezentuoja mūsų kraštą.

174 biržiečiai balsavo už Metų šviesuolį kun. Rimą Mikalaušką.

Vilniaus Sinodo gen. superintendentas kun. Mykolas Jastžembskis

Praėjusiais metais sukako 150 metų, kai Slucke gimė Vilniaus Sinodo bažnyčių generalinis superintendentas kunigas Mykolas Jastžembskis (Michał Jastrzębski). Mirė 1938 metais Vilniuje. Po Jo mirties Vilniaus reformatai pasiprašė Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios leisti kunigui dr. Konstantinui Kurnatauskui persikelti į Vilnių ir užimti M.Jastžembskio pareigas. 1938m. rugsėjo 18 d. LERB gen.superintendentas Povilas Jakubėnas palaimino gen.superintendento pareigoms dr.kun.K.Kurnatauską ir įvesdino į Vilniaus parapiją.

Mykolas Jastžembskis gimė 1859 m. rugsėjo 28 d. Slucke. Jo tėvas Stanislovas Jastžembskis buvo Slucko reformatų parapijos klebonas ir mokinių bendrabučio vedėjas. Būsimasis kunigas baigė Slucko gimnaziją ir įstojo į Dorpato universitetą teologijos fakultetą. Kunigo tarnystę Mykolas Jastžembskis pradėjo 1889 m. liepos 7 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje, ordinuotas gen. superintendento Juozapo Glovackio ir visą gyvenimą buvo jos klebonas. M.Jastžembskis be Vilniaus iki 1907 metų dar aptarnavo Deltuvos parapiją. Kunigas buvo nepaprastai darbingas, labai kruopštus bei atsidavęs savo tarnystei. Nuo 1893 metų Jis buvo išrinktas į Sinodo Kolegiją kaip narys nuo dvasininkų, ir paskui buvo renkamas į Kolegiją kiekvieno rinkiminio Sinodo metu. 1894 m. Jis buvo išrinktas svarbios Sinodo skyrybų komisijos pirmininku.

Ištarnavęs tryliką metų Vilniaus parapijoje kunigu pamokslininku, 1902 m. buvo ordinuotas vicesuperintendentu ir šias pareigas Vilniaus parapijoje ėjo penkerius metus iki 1907 m. Tais metais mirus Vilniaus distrikto superint. kun. Konstantinui Tumui, kun. M.Jastžembskis buvo ordinuotas šio distrikto superintendentu. Taip kunigas M.Jastžembskis nuo 1907 metų iki 1914 metų (iki pasidalinat Unitas Lithuaniae į Lietuvos ERB ir Vilniaus Sinodą) buvo ir Lietuvos reformatų vadovu. 1914 m. lapkričio mėn. 6 d. superint. kun. M.Jastžembskis iškilmingai atšventė savo tarnystės 25 metų jubiliejų ir Jam buvo paskirta Sinodo premija. Nepriklausomos Lietuvos Reformatų Bažnyčiai 1919 m.

sušaukus savo atskirą Sinodą bei 1920 m. mirus gen.superint. Vilhelmui Meškauskui, o superint. Jonui Šepečiui sugrįžus į Lietuvą, kun. M.Jastžembskis liko vienas iš trijų Vilniaus ev. reformatų Bažnyčios kunigų, aptarnaujančių Izabelino, Boratyno, Kupičiovo, Michalovkos, Vilniaus parapijas, tapo jos vadovu – gen. superintendentu. Jis daug važinėjo po Volynės, dab. Baltarusijoje, esančias parapijas, suteikdamas dvasinį patarnavimą. Daug prisidėjo prie to, kad Vilniaus bažnyčia niekada neįėjo į Lenkijos ev. reformatų Bažnyčios sudėtį. Visada buvo deklaruojama, kad tai yra Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios dalis, tik atskirta demarkacine linija. Kai būdavo galimybės, kviesdavosi Lietuvos reformatus į Sinodus Vilniuje ar siųsdavo delegacijas į Biržuose vykstančius. Nenutraukė ryšių ir su Lenkijos reformatais. 1931 m. mirus Varšuvos ev. reformatų bažnyčios superint. kun. Wladyslaw Sema-deni, buvo pakviestas vadovauti laidotuvėms, kuriose dalyvavo daug aukštų Lenkijos pareigūnų. Kad būtų vilniečiai neprarastų ryšio su senąja Bažnyčia, 1933 m. Vilniaus Konsistorija įkūrė Varšuvoje Vilniaus parapijos filialą.

1938 m. gegužės 29 d. Vilniaus Sinodo metu gen. superint. kun. M.Jastžembskio sveikata buvo jau prasta, negalėjo dalyvauti nei atidarymo pamaldose, nei posėdžiuose. Buvo meldžiamasi ir tikimasi, kad pagerės gen.superintendento sveikata ir Jis vėl galės eiti savo sunkias Bažnyčios vadovo pareigas. Praslinkus dviem savaitėms po Sinodo, birželio 16 d., Jo gyvybė užgeso. Laidotuvės įvyko birželio 18 d. Vil-

niuje, Pohuliankos kapinėse (ant Tauro kalno Liuteronų reformatų kapinės). Ten buvo laidojami beveik visi Vilniaus ev. reformatų Bažnyčios vadovai ir didelė dalis vilniečių reformatų. Laidotuvėse Lietuvos reformatų Bažnyčiai atstovavo gen. superint. kun. Povilas Jakubėnas, taręs atsisveikinimo žodį. Atiduoti paskutinę pagarbą Bažnyčios vadovui buvo susirinkę visi Vilniaus Sinodo kunigai, liuteronų Konsistorijai atstovavo senjoras Loppe. Per gedulingas pamaldas giedojo kompozitoriaus, Vilniaus bažnyčios vargonininko Konstantino Galkausko vadovaujamas choras, jis pats sugiedojo tai progai tinkamą savo kompoziciją. Prie kapo duobės atsisveikinimo žodžius tarė liuteronų kun. Loppe, anglikonų Bažnyčios misijos superintendentas, Vilniaus Bažnyčios Konsistorijos prezidentas B.Ižyckis-Hermanas, kun. P.Horodiščas, kun. Piaseckis ir studentų korporacijos atstovas.

Kun. Mykolas Jastžembskis buvo keletą kartų apdovanotas carinės Rusijos valdžios: 1896 m. imperatoriaus Aleksandro III atminimo sidabro medaliu, 1898 m. aukso kryžiumi.

„Dėl savo ramaus, gero charakterio visur Jis buvo maloniai sutinkamas ir gerbiamas. Visados Jis buvo tylus, susimąstęs, daug skyrė laiko parapijos ir Bažnyčios reikalams, teologiniams apmąstymams. Būdamas minkšto, švelnaus būdo žmogus, savyje išgyvendavo nemalonumus, susikrimitimus“, - rašoma nekrologe laikraštyje „Sėjėjas“ Nr.13 (309), 1938 m.

Kalendoriai „Gyvenimo Žodžiai“

Vilniaus ev. reformatų parapija daugiau kaip dešimt metų gauna iš Anglijoje, Londone įsikūrusios Trejybės Biblijos draugijos (The Trinitarian Bible Society) spalvingus kalendorius „Gyvenimo Žodžiai“.

Biblijos draugijų, kurių tikslas platinti Šventąjį Raštą, versti į įvairias pasaulio kalbas, yra daug. Trejybės Biblijos draugija susikūrė palyginti neseniai – 1831 m. gru-

džio 7 d., prie jos gali jungtis krikščionys, pripažįstantys Šv. Trejybę. Draugija siekia būti įrankiu, kuris, per Jėzaus Kristaus evangeliją, neš-tų šviesą ir gyvenimą tiems, kurie

yra pasimetę ir paskendę nuodėmėje, tamsoje, kurių nepasiekė Tikėjimas. Draugija išsilaiko iš aukų ir spausdina bei platina kanoninį Šventąjį Raštą be Apokrifinių knygų dovanai didesnei Viešpaties šlovei. Jos tikslas yra, kad neklystantis Dievo Žodis pasiektų atokiausius pasaulio kampelius, kiekvieną Žemės gyventoją. Tam nuo 1969 metų pradėti leisti dešimčia kalbų kalendoriai su eilutėmis iš Biblijos kiekvienai dienai „Auksinės mintys“ ir dvidešimt dviem kalbomis kalendoriai „Gyvenimo Žodžiai“, kurių kiekviename mėnesio puslapyje citatos iš Šventojo Rašto. Taip žmonės, kurie paprastai neskaito Biblijos, kasdien susitinka su Dievo Žodžiu. Neklystantis Dievo Žodis palydi juos į darbą, mokyklą...

„Taip žodis.... nesugrįš pas mane bergždžias, bet įvykys tai, ko trokštui, atliks tai, kam buvo siūstas“ Izaijo 55,11.

Vilniečiai sklaido naują, 2010 metų, kalendorių „Gyvenimo Žodžiai“

„V.r.ž.“ inf.

Variakojų palikuonys gyvena ir egzotiškame Honolulu

„Nors savo populiarioje dainoje Marijonas Mikutavičius dainuoja apie tris milijonus lietuvių, pasaulyje jų yra išsibarstę, ko gero, ne mažiau. Kai kurie jau nebemoka kalbėti lietuviškai, kartais iš jų vardų ir pavardžių nebe visada suprasi, kad turi lietuviškų šaknų, tačiau visada žavi kai kurių žmonių savosios giminės istorijos paieškos, jų noras pamatyti gimtąją protėvių žemę,“ – rašo Antanas Seibutis, Biržų krašto muziejaus „Sėla“ muziejininkas, Biržų laikraštyje „Šiaurės rytai“ rugpjūčio 29 d.

Liepos pabaigoje Biržų krašto muziejuje „Sėla“ lankėsi visiškai lietuviškai nemokantis Richard Crandall – Ričardas Krandalas.

Jis atsinešė 1928 m. ev. reformatų kunigo Povilo Jakubėno išduotą pažymą: „Marija Variakojytė, Juozapo ir Onos Karosaitės duktė, gimė Aulių kaime rugsėjo trečią (3) dieną tūkstantis aštuoni šimtai aštuoniasdešimt aštuntais (1888) metais“. Tai Ričardo Krandalos senelė, kuri, emigravusi į JAV, su-

sipažino su Jonu Variakaju, kilusiu iš Klausučių kaimo, ir 1916 m. ten abu susituokė. Jų duktė, Ričardo mama, ištekėjo jau ne už lietuvio. Ričardas neišmoko lietuvių kalbos. Jis, vedęs japonę, gyvena 50-osios JAV valstijos – Havajų – sostinėje Honolulu. Ričardas Krandalas domisi savo kilme, mėgino ieškoti savo giminės palikuonių Klausučiuose ir Auliuose. Biržų bažnyčios konfirmantų knygose (dabar saugomose muziejuje) įrašyti net

9 Variakojai ir Variakojytės, gimę Klausučiuose, ir net 19 Variakojų šeimos atstovų, gimusių Auliuose. Deja, dabar tuose kaimuose gyvenančių Variakojų nesurado.

Mūsų, Vilniaus, parapijoje yra keletas buvusių Variakojyčių, Variakojų anūkų, gal tai Jūsų giminaitis?

„V.r.ž.“ inf.

Laisvės gynėjų diena Lietuvos nacionaliniame radijuje ir televizijoje

Sausio 13-ją, Laisvės gynėjų dieną, LRT kvietė apsilankyti ir atgaivinti atmintį bei susipažinti su Lietuvos radijo ir televizijos muziejuje esančia ekspozicija, skirta Laisvės gynėjų dienai.

Vilniaus reformatų parapijos grupelė pasinaudojo kvietimu ir liko patenkinti ten praleidę pusdienį. Viena iš švenčių funkcijų yra stiprinti socialinę, religinę ar politinę žmonių tapatybę. Mes tikrai pasijutome Lietuvos piliečiais, pajutome dvasią, kuri tvyrojo tą atmintiną naktį, nes mus iš patalpos į patalpą lydėjo dar nuo sovietinių laikų tebedirbanti LRT parapijietė Vida. Jai teko pajusti, ką reiškia staiga pagriebus svarbiausius dokumentus palikti darbo vietą, nežinant ar sugrįši, ar rasi visus buvusius bendradarbius, savo darbo stalą...

Apie Lietuvos radijo ir televizijos raidą, iškiliausius čia dirbusius žmones pasakoja LRT muziejaus eksponatai, kurių fonduose yra per tūkstantį. Pats muziejus buvo įkurtas 1997m. balandžio 30 d. Muziejaus įkūrėjas – radijo režisierius Justinas Baurėnas. LRT muziejuje yra Radijo, Televizijos ir Sausio 13-osios skyriai. Sovietinės armijos ir KGB padaliniai sausio 13-osios naktį šturmavo LRT pastatus bei TV bokštą ir buvo užėmę 222 dienas. Ginant šiuos pastatus buvo mirtinai sužeisti, tankų sutraiškyti 13-a Lietuvos didvyrių. Jų nuotraukos dengia muziejaus sienas.

Radijo skyriaus eksponatai ypatingai sudomino mažuosius ekskursijos dalyvius. Buvome įleisti į radijo ir televizijos įrašų studijas. Vaikai išmėgino mikrofonus, pasėdėjo už žinių pranešėjų stalo, savo akimis įsitikino, kokia galinga ir sudėtinga aparatūra perduoda vaizdą į televizorius mūsų namuose.

„V.r.ž. inf.“

Vilniečiai ekskursijoje po LRT.

Lietuvos Biblijos skaitymo draugijos vaikų vasaros stovyklos Berčiūnuose stovyklautojų eilės

Dievą manyje parodo
Tikinti širdis vadovo.
Dievas manyje gyvena,
Todėl meilė pas mane rusena.

Kai ištiks kokia bėda,
Bus Jis visada šalia.
Mums tereikia Juo tikėti,
Dievo Žodį skleist padėti.

Už kitus pasiaukosiu,
Savo meilę dovanosiu,
Būsiu visad aš kantrus,
Savo Dievui nuoširdus.

Eisiu aš Tavu keliu
Tiek, kiek aš galiu,
O iš jo man neišklysti
Ir į blogą neįlįsti

Tu padėsi man –
Žmogeliui paprastam.
Nusižeminu aš prieš Tave,
Mano Viešpatie!

***

Stovykla labai graži
Ir labai labai smagi,
Todėl iš čia išvažiuoti
Visai nesinori.
Gašdina mus vakare,
O pakelia anksti ryte.
Kartais būna išimčių –
Duoda miego valandų.
Liūdna visiems išsiskirti
Ir pradėti dirbti,
Bet tereikia palūkėti,
Kitais metais atbildėti.
O sulaukus tos dienos –
Bus čia linksma visados!

Titas Vainoras, 11 metų.

KUN. DR. EUGENIJUS GERULIS

(1922 04 22-2009 12 28)

Lietuvių evangelikų reformatų JAV išeivijos Sinodo kolegijos viceprezidentas

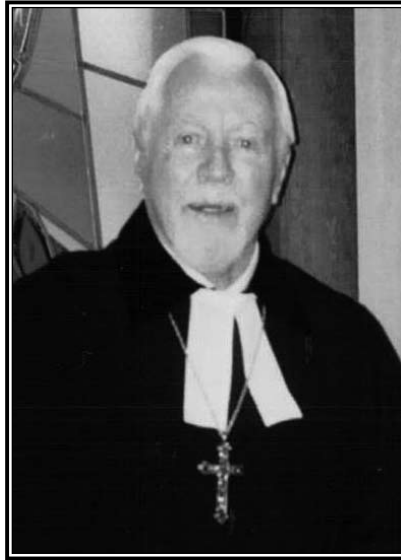
Gruodžio 28 d. Jungtinėse Amerikos Valstijose eidamas 88-sius metus mirė Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas, žurnalistas ir evangelikų reformatų išeivijoje Sinodo Kolegijos viceprezidentas, kuratorius, kunigas dr. Eugenijus Gerulis (Eugenijus Snarskis).

Kun. dr. Eugenijus Gerulis gimė 1922 metų balandžio 28 dieną Alytuje, pakrikštytas Kaune. Tėvas – LERB kuratorius Valerijonas Snarskis, motina – Stefanija Kvietkauskaitė nuo Musininkų. 1929m. su šeima persikėlė į Biržus. Vaikystė ir ankstyvoji jaunystė prabėgo Biržuose, tėvų namuose ant Širvėnos ežero kranto, Radvilų gatvės pabaigoje (namai išliko, dab. Pilies g.).

Mokydamasis mokykloje aktyviai sportavo, buvo Biržuose įkurto sporto klubo „Vilkas“ krepšinio komandos kapitonas, kuri buvo viena iš stipriausių Lietuvoje.

1941m. pabaigė Biržų gimnaziją, dirbo amatų ir prekybos mokyklose. 1942m. įstojo į Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos fakultetą. 1944m. karo audros buvo priverstas pasitraukti iš Lietuvos į Vokietiją. Ten 1946-48m. tęsė medicinos studijas Hamburgo Pinnebergo Pabaltijo universitete. Buvo šio universiteto jungtinės estų, latvių ir lietuvių krepšinio rinktinės kapitonas. 1949m. persikėlė gyventi į JAV, kur pabaigė medicinos kursus, dirbo Čikagoje. 1950 m. sausio 7d. kun. St. Neimanas sutuokė su raseiniške Valerija Misevičiūte. Aktyviai įsijungė į išeivijos lietuvių reformatų veiklą. 1951m. įsteigė lietuvių ev. reformatų žurnalą „Mūsų sparnai“. Ilgą laiką buvo šio žurnalo redaktoriu, parašė jam daug straipsnių, pamokslų.

1952-1985m. dirbo Čikagos rotušės inžinerijos techniku. Dirbdamas studijavo Lojolos universitete Čikagoje žurnalistiką, Čikagos Loop'o koledže retoriką. Besidomėdamas

žmogaus dvasiniu pasauliu, studijavo Čikagos Loreda Psichoeintologijos institute psichologiją, Moody Bible institute Čikagoje teologinę pedagogiką. Filosofijos, o ypač teologinio mokslo pagrindų siekė Christian International universitete (Phoenixe, AZ), Lojolos universitete Čikagoje ir Trinity Teologijos seminarijoje (Newburge, IN).

Lietuvių ev. reformatų Sinodo emigracijoje sprendimu 1978m. gen. superin. kun. Stasys Neimanas išventino Jį kunigu. Pradėjęs kunigauti, per trejus metus paruošė 600 puslapių, dviejų tomų disertaciją „The Essence of Prayer“ („Maldos esmė“) ir 1983m. Trinity teologijos seminarijoje apgynė. Seminarijos profesorių komisija disertaciją įvertino aukščiausiu žymeniu – Summa Cum Laude ir įteikė teologijos daktaro diplomą. Kun. dr. Eugenijus Gerulis tarnaudamas Čikagos ev. reformatų parapijos dvasininku nuo 1978 iki 1985 metų, duoną pelnė dirbdamas inžinieriaus darbu.

Už nuopelnus Bažnyčiai JAV ev. reformatų buvo išrinktas Lietuvių ev. reformatų Sinodo emigracijoje kuratoriumi. Sinodo suvažiavimų metu yra ejęs Sinodo direktoriaus, Sinodo sekretoriaus pareigas. Ilgą laiką ėjo jam Sinodo patikėtas Lietuvių evangelikų reformatų Sinodo

Kolegijos (JAV) viceprezidento pareigas.

Buvo plačių, ekumeninių pažiūrų ev. reformatų dvasininkas. Lietuvių Skautų brolijos evangelikų dvasios vadovas. Vienas iš lietuvių evangelikų tarybos steigėjų, jos sekretorius. 1980m. Vašingtone, DC, invokacine malda pradėjo JAV kongreso atstovų rūmų sesiją.

Išėjęs į pensiją, 1985 m. persikėlė gyventi į Floridą, St. Petersburgą. Ten įsteigė ir globojo lietuvių evangelikų bendruomenę.

1987m. vasarą, iškilmingai švenčiant Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų Romoje, buvo įgaliotas lietuvių reformatų Bažnyčios išeivijoje atstovauti Vatikane evangelikams, du kartus per audiencijas susitiko su popiežiumi Jonu Pauliumi II, įteikė jam sveikinimo adresą bei evangeliko A. Jurėno į lietuvių kalbą išverstą Šventąjį Raštą.

Dar Čikagoje gyvendamas pradėjo reikštis kaip menininkas. Apšyvenęs Floridoje piešė paveikslus tušu, akrilu ar aliejiniais dažais. Jo pieštais darbais papuoštas ne vienas žurnalo „Mūsų sparnai“ viršelis. Daile taip susižavėjo, kad 1991-1992m. studijavo tapybą St. Pete Beach dailės mokykloje, Florida, dalyvavo parodose. Vienas žymesnių darbų – popiežiaus Jono Pauliaus II motinos lietuvaitės Emilijos Kačerauskaitės portretas, kurį, gavęs dovanų, 1993 metais popiežius iš Lietuvos išsivežė į Vatikaną.

Kun. dr. Eugenijus Gerulis nuoširdžiai domėjosi Lietuvos evangelikų reformatų bažnytiniu gyvenimu. Palaikė ryšį su Lietuvos evangelikų reformatų kunigais, juos rėmė ir broliškai dalinosi savo patirtimi su jaunesniąja kunigų karta Lietuvoje. Savo asmeninėmis pinigėmis aukomis rėmė Biržų evangelikų reformatų parapijos jaunimo veiklą, Biržų evangelikų reformatų bažnyčios vargonų ir pačios bažnyčios remonto darbus.

Lankydamasis Lietuvoje 2003 m. liepą kun. dr. E Gerulis pamokslavo Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje, skaitė paskaitą Radvilų pilyje. Lankėsi ir laikė pamaldas Vilniaus ir Kauno ev. reformatų bažnyčiose.

Dr. E. Gerulis džiaugėsi gražia šeima, savo žmoną Valeriją laikė Dievo dovana, su ja susilaukė dukters Laimos ir dviejų sūnų – Rimo ir Andriaus. Labai liūdėjo ir pergyveno Valerijai 2001 metais iškeliavus Amžinybėn.

Kun.dr. Eugenijaus Gerulio asmenyje JAV lietuviai neteko aktyvaus visuomenės nario. Jis rėmė lietuviškas mokyklas, buvo vienas iš Donelaičio mokyklos Čikagoje steigėjų ir pirmasis šios mokyklos tėvų komiteto pirmininkas. Rūpinosi savo jaunystės mokykla – Lietuvoje, Biržų gimnazija. Tikslinė pinigine auka parėmė ją 2006 metais sporti-

niam inventoriui įsigyti.

Kunigas buvo ilgametis lietuvių tautinių kapinių prezidentas. Dainavo Čikagos operos chore, buvo operos valdybos sekretorius. Bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje, rašė straipsnius teatro, literatūros temomis, dalyvavo „Amerikos balso“ laidose.

Kunigas dr. E. Gerulis apdovanojamas Lietuvių protestantų sąjungos Kristaus kryžiumi (1982), skautų ordinu.

Ev. reformatų išeivijoje Sinodo Kolegijos viceprezidentas, kuratorius, kunigas dr. Eugenijus Gerulis savo žemišką kelionę užbaigė Naperville, IL, 2009 m. gruodžio 28 d., palikęs giliame liūdesyje: sūnus Rimą su žmona Rita ir Andrių su drauge Louise Balachowicz, dukrą Laimą Puzzo su vyru Edward bei anūkus Christiną ir Daniel Puzzo .

Gruodžio 31 d. kunigo dr. Eu-

genijaus Gerulio kūnas atgulė amžinojo poilsio Čikagos tautinėse kapinėse.

Lietuvos ir užsienio evangelikai reformatai, lietuvių bendruomenė užsienyje ir Lietuvoje neteko nuosirdaus ir patyrusio brolio Kristuje, visuomenės aktyvaus nario, mecenato.

Likusius liūdesyje gimines, artimuosius, pažįstamus, parapijiečius tepaguodžia Šv. Rašto žodžiai: „Ir aš išgirdau iš dangaus balsą, kuris liepė: Rašyk, „*Nuo šiol bus palaiminti mirusieji, kurie miršta Viešpatyje. Taip, – sako Dvasia, – jie turi atilsėti nuo savo vargų, nes jų darbai juos lydi*“ (Apr. 14,13).

Lietuvos evangelikų reformatų, LERB Konsistorijos ir Sinodo vardu kun. Rimas Mikalauskas generalinis superintendentas

Ansamblio Adoremus „Tyli naktis“

2009 m. gruodžio 18 d., penktadienį, Vilniaus liuteronų bažnyčioje VELB ansamblis ADOREMUS savo penkerių metų gimtadienį pažymėjo dviejų dalių kalėdiniu koncertu TYLI NAKTIS. Ansamblis prieš Kalėdas po vakarinių pamaldėlių tradiciškai kas metai vilniečius sukviečia paklausti Kalėdų giesmių, pasibūti kartu. Šį kartą „Adoremus“ pasirodė kaip subrendęs, skaitlingas (galima būtų vadinti chorą), atliekantis gerus, sudėtingus kūrinius kolektyvas. Ansamblyje gieda muzikalus jaunimas, puikiai solo intarpais kūrinius papuošė sopranas Laura Stančikaitė ir altas Marija Paliokaitė.

Koncertą vedė ir apie kūrinius trumpai pasakojo ansamblio vadovė ir dirigentė, liuteronų bažnyčios antroji vargonininkė Renata Moraitė.

Koncertą pradėjo jaunasis violončelininkas Augustas Gocentas su mama Raminta Gocentiene (ji akompanavo viso koncerto metu) išpūdingai pagrojęs K. Sen-Sanso „Gulbė“ ir pelnęs audringus aplo-dismentus.

Ansamblis „Adoremus“ pirmoje

dalyje atliko pačių išsiverstą į lietuvių kalbą Sally DeFord kantatą „Tyli naktis“, kurioje panaudotos populiarios, visame pasaulyje giedamos giesmės: „Ramybė dangaus“, „Kai piemenys“, „Jėzau, Tu užgimei“, „Tyli naktis“. Fleita pritarė Vytautas Oškiniš. Antroje dalyje skambėjo trijų dalių Ed Lojeski kalėdinė siuita „Štai jau ir Kalėdos“. Klausytojai atpažino puikiai lietuviškai išverstas kalėdines giesmes: pirmoje dalyje – „Ateikit Betliejun“, „Angelų giesmė jau skamba“, antroje dalyje - liuteronų ir reformatų giedamas:

„Roželė pražydėjo“ ir „Tyli naktis“ bei mažiau žinomas „O Jėzau brangus“, „Nebuvo miestelyje“, trečioje dalyje – „Prakartėlė gimė“, „Giesme skelbia angelai“. Šiai siuitai lietuviškus tekstus iš evangelikų Giesmynų pritaikė ansamblio vadovė Renata Moraitė.

Po koncerto klausytojai ir atlikėjai bendravo, dalijosi išpūdziais bei šildėsi gurkšnodami karštą raudoną vyną.

**Ansamblio gerbėja
D. Gudliauskienė**

Aansamblis „Adoremus“ Kalėdų koncertas

I N F O R M A C I J A

■ **2009 m. gruodžio 11 d.** Karininkų ramovėje įvyko biržiečių klubo „Kriulė“ renginys – fotografijų albumo „Praeities miestas – Biržai“ sutiktu vės. Petro Ločerio nuotraukos, vilniečio Boriso Januševičiaus tekstai. Dalyvavo Ločerių giminės atstovai. Koncertavo Biržų Vl. Jakubėno muzikos mokyklos akordeonistų ansamblis. Vakara vedė knygos sudarytoja, Biržų „Sėlos“ muziejaus darbuotoja Snieguolė Kubiliūtė.

■ **Gruodžio 27 d.** Lietuvos greitųjų šachmatų čempionatą Ukmergėje laimėjo kaunietis reformatas Šarūnas Šulskis, surinkęs 8,5 taško iš 9 galimų. Tarptautinis didmeistris, šachmatininkas Šarūnas – buv. bir-

žietės reformatės Ritos Sklenytės sūnus. Gimęs 1972 m. Kėdainiuose, 1987-1989 m. mokėsi M. Botvniko - G. Kasparovo mokykloje, daugybę kartų laimėjo Lietuvos čempionatus, dalyvauja FIDE pasaulio čempionatuose.

■ **Gruodžio 28 d.** www.kėdainietis.lt redakcija paskelbė nuotraukų konkurso „Linksmos Kalėdos 2009“ nugalėtoją. Ja tapo Kėdainių parapijos vargonininkė Audronė Risakovienė. Laimėtoja apdovanojama muzikos įrašų parduotuvių tinklo „Muzikos bomba“ įsteigtu prizu – puikia, šventine dainų plokštele „POPULIARIAUSIOS KALĖDINĖS DAINOS“.

■ **2010 m. sausio 1 d.** Klaipėdoje pirmąją Naujųjų metų dieną aikštėje prie paminklo lietuvių literatūros pradininkui Kristijonui Donelaičiui susirinkę uostamiesčio gyventojai paminėjo šio iškilaus poeto ir švietėjo 295-ąjį gimtadienį. Moksleiviai, aktoriai skaitė ištraukas iš jo nemirtingos poemos „Metai“. Garsaus Mažosios Lietuvos dainiaus ir švietėjo atminimas jo vardu pavadintoje aikštėje pagerbtas 21 kartą.

Sveikiname

INGRIDĄ IR GIEDRIŲ BAUŽAS,
2009 metų spalio 6 d. gimus sūneliui Rėjui.
Aukite sveiki, žmonių ir Dievo mylimi!
Vilniaus ev. reformatų parapijos Seniūnų taryba

Sveikiname

AIDĄ KVEDARAITĘ RABAČLAUSKIENĘ,
sausio 17 d. atšventusių gražų, jaunatvišką
trisdešimties metų Jubiliejų!
*Linkime sveikatos, energijos ir nesenkančio optimizmo
nelengvame šio pasaulio gyvenimo kelyje.*
Vilniaus ev. reformatų parapijos Seniūnų taryba

*Lietuvos reformatų
Bažnyčios vadovybė:*
Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios
Unitas Lithuaniae
Sinodo Konsistorijos
prezidentė
krt. dr. Renata Bareikienė
mob. 8 688 88 632

— —
*Lietuvos reformatų
dvasininkų telefonai:*
Gen. superintendantas
kun. Rimas Mikalauskas
gyv. Biržuose
mob. 8 686 66 383,
Senjoras kun. emeritas Petras Čepas
gyv. Medeikiuose
tel. 8 450 58 577.

kun. dr. Kęstutis Daugirdas
(gyv. Vokietijoje)

kun. Tomas Šernas
gyv. Vilniuje, tel. 213 1810
mob. 8 687 56 846,

kun. Raimondas Stankevičius
gyv. Vilniuje, tel. 8 5 240 6595
mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose, mob. 8 681 66 661
diak. Gitana Gasiūnaitė
gyv. Prahoje

el. p. saules_miestas@yahoo.com

kun. Tomas Sakas
gyv. Klaipėdoje
mob. 8 656 45 016

lekt. Evaldas Tamariūnas
gyv. Vilniuje, mob. 8 682 12 375

— —
Parapijos vadovybės telefonai:

Seniūnų tarybos pirmininkė
Vida Cupreva 236 3224 d.,
mob. 8 673 04 537,
pavduotoja Danguolė Juršienė
219 1109 d., 241 6981 n.,
mob. 8 612 20 402

Seniūnės:
Dalija Gudliauskienė
242 9118, mob. 8 685 74 951,
Donata Indriūnaitė
234 2824 n., mob. 8 616 31 089

Olga Tamulėnaitė
277 0314, mob. 8 613 60 242
Laiškus redakcijai galite rašyti
Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius

Dalijai Gudliauskienei
El. paštas: dalija@mail.lt,
Parengė Dalija Gudliauskienė,
Korektorė Dalia Pronskietytė
Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taisto ir trumpina
savo nuožiūra